

Veřejnost o odsunu a Benešových dekrettech

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2006, v06-11</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>6.11. – 13.11. 2006</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1092</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM.4, PM.5, PM. 6</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>18. prosince 2006</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Daniel Kunštát</i>

V listopadovém šetření se CVVM SOÚ AV ČR mimo jiné několika otázkami věnovalo problematice tzv. Benešových dekretů. V souvislosti s diskusemi o tzv. Benešových dekrettech se zejména v zahraničí objevují názory, že by ty z dekretů, které tvořily právní rámec odsunu, měly být zrušeny. První otázka tedy mapovala názory české veřejnosti na další platnost těchto dekretů (Znění otázky: „Odsun sudetských Němců se právně opíral o některé z dekretů prezidenta E. Beneše. Domníváte se, že...“). Nabízené varianty odpovědí a získané údaje jsou uvedeny v tabulce 1.

Tabulka 1: Benešovy dekrety....

by měly platit i nadále	53 %
měly by být zrušeny	13 %
neví	34 %

Zdroj: Naše společnost 2006.

V současné době se více než polovina dotázaných (53 %) kloní k názoru, že Benešovy dekrety by měly platit i nadále. 13 % se domnívá, že by měly být zrušeny, a více než třetina oslovených (34 %) se k dané problematice nevyjádřila.

Porovnání nynějších a minulých dat přináší tabulka 2. Oproti výsledkům (nejen) posledního šetření (únor 2005) lze konstatovat, že v této otázce došlo k poměrně zásadním posunům ve zjištěných postojích. Jednak je zřejmý určitý kritičtější vztah respondentů k další platnosti dekretů - v minulosti se zhruba dvě třetiny dotázaných vyslovovaly pro zachování platnosti a pouze 5 až 8 % schvalovalo jejich zrušení. Druhým pozoruhodným aspektem je skutečnost, že stále více občanů není schopno se k dané problematice vyjádřit. V minulých letech šlo vždy o méně než 30% skupinu.

Tabulka 2: Názory na platnost Benešových dekretů – srovnání (údaje v %)

	02/03	04/06	05/02	06/12
by měly platit i nadále	67	67	64	53
měly by být zrušeny	5	8	7	13
neví	28	26	29	34

Pozn.: Součet ve sloupci 100 %

Další otázka byla zaměřena na současné postoje dotázaných k samotnému odsunu sudetských Němců po druhé světové válce. Přesnou formulaci otázky, nabízené varianty odpovědí a získané výsledky přináší tabulka 3.

Tabulka 3: "Hovoří se o tom, zda odsun sudetských Němců po válce byl spravedlivý. Myslíte si že..." (v %)

byl spravedlivý	50
byl nespravedlivý, je třeba se za něj omluvit	6
byl nespravedlivý a je třeba se za něj nejen omluvit, ale postižené i odškodnit nebo jim vrátit majetek	3
byl nespravedlivý, ale za minulostí je třeba udělat tlustou čáru"	23
Neví, nezajímá se	18

Z tabulky 3 je zřejmé, že odsun považuje v současnosti za spravedlivý přesně polovina dotázaných, naopak celkem 32 % jej pokládá za nespravedlivý. Oproti předchozímu šetření na počátku roku 2005 tedy došlo k mírným změnám: o

poznání méně respondentů (- 4% body) hodnotí odsun jako spravedlivý a zároveň o 5% bodů narostl celkový podíl těch, kteří vnímají odsun jako nespravedlivý (viz tabulku 4).

Tabulka 4: Názory na odsun – srovnání (v %)

	95/07	01/02	02/03	04/06	05/02	06/12
byl spravedlivý	52	47	60	56	54	50
byl nespravedlivý, ale za minulostí je třeba udělat tlustou čáru	24	23	20	21	19	23
byl nespravedlivý, je třeba se za něj omluvit	3	6	5	5	5	6
byl nespravedlivý a je třeba se za něj nejen omluvit, ale postižené i odškodnit nebo jim vrátit majetek	1	2	1	3	3	3
Dotázaný neví, nezajímá se	30	22	14	16	19	18

Pozn.: Součet ve sloupci 100 %

Následující otázka byla zaměřena na to, jak tzv. Benešovy dekrety ovlivňují vztahy s okolními zeměmi.¹ Výsledky přináší tabulka 5.

Tabulka 5: Jak ovlivňují tzv. Benešovy dekrety vztahy s okolními státy? (v %)

	příznivě	neovlivňují	nepříznivě	neví
Slovensko	9	64	3	24
Polsko	8	63	3	26
Maďarsko	4	60	6	30
Německo	3	21	55	21
Rakousko	3	44	25	18

Z tabulky 5 vyplývá, že se více než polovina dotázaných (55 %) domnívá, že Benešovy dekrety negativně ovlivňují vztahy s Německem. Stejný názor zastává čtvrtina respondentů, pokud jde o vztahy s Rakouskem.

¹ Otázka: „Myslíte si, že tzv. Benešovy dekrety dnešní vztahy ČR s těmito sousedními státy ovlivňují...“